

1973 SEP 13

712
Magyar Hírlap

KÖZÖNSEGSZOLGALAT - TUDÓSÍTÁSOK

Hányszor cserélt gazdát a Margitsziget?

Szeptember 15-ével új fejezet kezdődik a Margitsziget történetében. Mint ismert, úgy szabályozzák a szigeti közlekedést, hogy a természeti kincsekben gazdag, páratlan értékű park elsősorban a fővárosiak pihenését, üdülését szolgálja. Hasonló korszakváltás — a Fővárosi Levéltár tucatnyi korhű dokumentuma szerint — volt már a sziget történetében.

Az előzményekhez tartozik, hogy a Margitsziget már az Árpád-házi királyok idejében királyi birtok volt. IV. Béla az akkor Nyulak-szigetének nevezett Duna-szigetet szerzetes, illetve apácarendnek adományozta. A XVIII. század végén II. József felosztatta a szerzetesrendeket, és a szigetet Sándor Lipót főherceg nádornak ajándékozta.

Ezután majdnem 120 évig a főhercegi családhoz fűződnek a sziget eseményei. Sándor Lipót halála után öccse, József nádor lesz a sziget birtokosa. Ő a természet-alakította szárazföldet a Dunában, parkká varázsolgatja. A nádortól 1847-ben legidősebb fia, István főherceg öröklí a szigetet, aki 1849. szeptemberében elhagyja az országot. Ekkor a Margitszigetet bérbeadják. 1867-ben az idősebb József főherceg lesz a sziget tulajdonosa, aki megkezdi a pihenőterület fejlesztését. (A szigetet hasonló nevű fia öröklí majd.)

Jóllehet, a Margitszigetet a fővárosiak a tulajdonos (idősebb József főherceg) engedélyével közkertként használhatták, a múlt század végén napirendre került a

sziget köztulajdonba adása. 1894-ben a főherceg három és fél millió forintért kínálta megvételre a fővárosnak, de a törvényhatósági bizottság az ajánlatot elutasította. 1905-ben idősebb József főherceg meghalt, a sziget új tulajdonosa hasonló nevű fia lett, aki 1908-ban megegyezett a Közmunkatanáccsal a sziget eladásában.

Az állam ekkor felhatalmazta a kormányt a Margitsziget megvásárlására, s 1909. január 1-én a megbízás alapján a Fővárosi Közmunkák Tanácsa kezelésébe vette a szigetet. A törvény — amely a fővárosfejlesztésről szól — külön kiemelte, hogy „...az egész sziget örök időkre nyilvános kertként tartandó fenn, benne levő nagy értékeinek kiaknázásával együtt.” (A Margitsziget becsült értéke megvétele idején meghaladta a tizenegymillió koronát.) A sziget tulajdonosa a telekkönyvi bejegyzés szerint — 23 800 és 23 802 helyrajzi számon — a főváros közönsége.

Az államosítások során a Margitsziget kezelése a Fővárosi Margitsziget Községi Vállalat kezébe ment át, amely két év után megszűnt. Azóta lényegében a Margitsziget első fokán a XIII. kerületi Tanács, másodfokon pedig a fővárosi tanács hatáskörébe tartozik.

Érdeklőség még, hogy a szigetnek nemcsak sok gazdája, de sok neve is volt: Nyulak-szigete, Nádor-sziget, Úr-sziget, Felső-sziget, Alsó-sziget, Palatinus-sziget.

E. H.